



فەرۆخ نایعمه تیپوور

سالی دووانی په ره سیلکه



له و ئیواره درهنگ ومخته دا نه گهر ریواریک له وپوه گوزهری کردبا، دهیبینی که مرؤفیک له ناو گه لا وریوهکانی سهرتای پایز دانیشتووه و له گه ل دوو پهړه سیلکه سهر رانهکانی له ئیواره پایز دپروانن. به لام نهیده بینی که دیمه نه که له چاوی هر سیکیاندا له ناو فرمیسه کانددا دهشکایه وه و دهبوو به دوو پایز،... به شهش پایز!

که پایز دههات، بؤ نه وهی گه لا زهره و سهوز و نارنجییهکانی هه لوه ریوی درهخته خهوالووهکان برژینه ناو ژوورهکانییه وه، به روژ په نجه رکهکانی دهخته سهر پشت. پایزان قهت خانووه کهی خاوپن نه ده کرده وه. هزی به که مه و سهمای گه لاکان له ناو ژوورهکانیدا بوو. هزی به خشه خشی جولایانی بوو. هزی له پیاسه ی نیوانیانی بوو. له ناو گه لاکانی ناو ژوورهکانیدا دانه نیش و سهیری پایزی دهره وهی ده کرد. گه لاکان له گه ل خویان پایزیان دهینایه ناو خانووه که و ئیتر تا کو تاییی وهرز به تهواوی له گه ل پایز ده ژیا. پایزی دهره وه و پایزی ژووره وه. ته نانهت به خهتی گوره نوو سینکی به دیواری ژووری دانیشتنه که شدا کوتا بوو: "به خیر بی پایز! پایز، تا سهرما دهره قهتی ددا له گه لی له ناو ژوورهکاندا ده ژیا. ئیتر دهبوو به تنیا میوانی نه و دهمانه ی سال. لهم کاتاندا ئیتر که سی تر هاتوچوی نه ده کرد. دهیانزانی سهرقاله. دهیانزانی سهری هیچی تری ناپژئ. لهم کاتاندا دوو پهړه سیلکه ی قوژبنی ناو راپوه کهش بهره بهره خویان بؤ سه فهر ناماده ده کرد. پهړه سیلکه کان تیژفې و سرک بوون. که دهفرین به بای شاباله کانیان گه لاکانیان دهوړو ژاند. نهویش چند هزی بهم دیمه نه بوو. که دوا روژی ژیان له ناو خانووه کهدا دههات، پهړه سیلکه کان دوو سی دهوری ناو راپوه کهیان ددا و، نهوسا له دهره وه له شوینیک له بهستینی لیک نالانی رهنه گهکاندا، له پانتایی ناسمان ون دهبوون. ئیتر نه مییش دهیزانی دهی بؤ هاتنه وهیان چاوه پروانی وهرزی گهرما بیت.

له دوا ی سالانی سال، گهرما و پهړه سیلکه لای بوو پونه یه کیک. نهیده زانی که داخو پهړه سیلکه وهرزی گهرما له گه ل خوی دینی، یان وهرزی گهرما، پهړه سیلکه، هر نه ونددی دهرانی که ناسمان شینتر دهبوو و

له گهل خۆلى قاوهيى و لقه تامه زړوكانى گه لا له شويڼيک له ناسو ټيکه ل ده بوو. نهو کات په پړه سيلکه کان ده هاتنه وه. هاتنه وه شيان وهک روښتنيان بوو، له دهره وه له شويڼيک له به ستيڼى ليک نالانى رهنه گه کاند، له پانتاييى ناسمان پهيدا ده بوون. که ده هاتنه وه يه که وړاست به رهو خانووه کهى نه م ده هاتن. نه م له چهنه رڅ له وه پيشه وه دهرگه و په نجره وه ده خسته سهر پشت. هيلانه کهى پار که توږى زهمه نى لى نيشتبوو و پووشه کانى ئيتر رزيوون، فرى ددهايه دهرى. شويڼه کهى خاوين دهره وه و جامو لکه يه که ئاويشى له بهر په نجره که دده نا. قهت هه لنه کهوت له ماله وه بيت و هاتنه وه يه پړه سيلکه کان ببينيت. هه موو کات که ده هاتنه وه، نه وان له ماله وه بوون. له وى بوون. جارى وابوو نه م سهر دهمانه هه فته يه که له مال نه ده چوه دهر، به لام بى سوود بوو. به ناچارى وازى ده هينا. دهر وښت و ئيواره يه که له ئيواره کانى ژيان ده يينين. که ده يينين، راده وه ستا. تير نه ده بوو. دل و دهر وونى دهر زى و خو شيه که سهر تاپاي ده هينا به له رزين. نه وانيش چهنه بى سهرنج بوون. ده لى نه وه نه وان نه بوون سالانى سال له م خانووه دهر ژيان. ده لى نه وه نه وان نه بوون که سالانى سال نه م خانووه يان جى ده هشت. ده لى يه که قهت چاوه رويان نه بوو. وهک بللى خانووه که ته نيا هى نه وان بوو: چ له سه فهدا و چ له کاتى مانه وه ياندا.

نه م ناگاي لى نه بوو. که ده هاتنه وه سهرتا چهنه سوورپيکى ناسمانى خانووه که يان دده. له سهر بانه که هه لده نيشتن. به دهنووک چهنه جارپک گل و خۆلى گويسوانه که يان تاوتوى دهرکد. جارپکى تر و رهنه بى دوا جار له ناسويان دهر وانى و نه وسا کتوپر خويان به ژوورپدا دهرکد. ههر له ريوه ده ستيان دهرکد به هيلانه ي تازه چيکرن.

به هاتنه وه يان هه ستي ته نيایى دهره وييه وه. ژيان خو شتر ده بوو. گه ليک خو شتر ده بوو. هه موو شتيک ده گورا. ژوورده کان جو له يان تى ده کهوت. به تاييه ت شه وانه يه کجار خو ش ده بوو. له پال راډيو که دا دده نيشتن، له په نجره وه بابه کهي فينک خوى به ژوورده که دا دهرکد و په پړه سيلکه کانيش له بان سهر يه وه هه لده نيشتن. هه موو کات له م کاتانه دا به بزه وه سهرى هه لده يري و سهرى دهرکد.

به هاتنه وه يه پړه سيلکه کان، ئيتر ته وواوى هاوين و وهرزى گهرماى به ته نيایى تپه ي دهرکد. په پړه سيلکه کان گه ليک به سهره اتيان بى گيرانه وه پى بوو. له دوور را هاتبوون. له و شوپانه وه که نه م له مندا ليدا له زمانى دايکيه وه له چيرو که کاند ناوى بيستبوون: "نه وپه رى ههوت کيو و ههوت دهر يا" نه و شوپنه ي که ته نيا به شه که تى ده يگه يتى. کاتيک ده گه يت باله کان له جهسته يه کجار گه وهرترن، چاوه کان بى نوقرهن و دهنووک کراويه و

زمان له سه مادا، چند هزی دهکرد که پهړه سیلکه کان بوی بدوین. باسی
 نه ولاتانه ی بکهن. باسی نه شوینانه ی که جوریکی ترن. به لام
 پهړه سیلکه کان نه دودوان. به شه ودا هه ل دهنیشن و له هیلانه که یانه وه
 گوینان له رادیو دهگرت. جار جارهش به هه لفرینیک، می شیک یان
 زه ده والیه کیان راو دهکرد. که رادیو موسیقای بلاو دهکرده وه، سهرو
 گهر دنیک به رزتر هه ل دهنیشن و که باسی شه و کوش و کوش تاریش
 دهکرا زیاتر خوین گرموله دهکرد. وه ها که ته نیا سه و دهنو وکیان دیار
 ده بوو. نه مه وای لی کرد بوو که باوه ری به تیگه یشتنی پهړه سیلکه کان
 هه بیت. نه گهر قه راره تی بگهن که واته دهشتوانن بدوین. ده توانن قسه
 بکهن. به لام چون؟ نه ید هزانی. گه لیک شیوه ی تاقی کرده وه. دهنگی ده دایه
 رادیو که، یان که می دهکرد. یان له سه ر تاقچه که یاخو لیواری په نجه رکه
 دای دنا. به لام بی فایده بوو. پهړه سیلکه کان وک جار ان نه دودوان که
 نه دودوان.

پی سی سهیر بوو. دهیگوت نه وه ی زور بگه ری، ده بی زوریش قسه بکات.
 نه وهنده یان شت و به سه رها ت بینوه، که له خو وه ده که ونه قسه کردن.
 می شک و چاویان پر ده بی له رو وداو. شاریکی قه ره بالغ که مر و قه کانی له
 کاتی ری کردندا شان له شانی به کتر ده کوتن. باس، باسی جیگه یه. نه وه ی
 جی ده ست که وی، نیتر خه لکی شاره و خوشگوزهران. چند جار یک که و ته
 دووان له که لیان. پی و ابو به می شه ویه دینه گو. لی ده پر سین: "ده زانم
 نه گهر که سیلک بوی که م جار بیه وی قسه بکا، زور زه حمه ته. به لام رهنکه
 چاره نووسی نیوهش وک مر و ق قسه کردن بیت. ده زانم له قسه ده تر سن،
 چونکه بیتان وایه که قسه وک هه وایه، ده روا و مر و ق له بی ری نامینی که
 روژیک له روژان چی گوتو وه، به لام نیوهش چارتان نییه. که س له
 چاره نووس دهر باز نه بو وه تا نیوه بین. که واته بدوین! بوم بگپر نه وه! بز انم
 دایکم راستی دهکرد، یان ته نیا دهیویست نیه بیده نگ بکا!"

پهړه سیلکه کان نه دودوان که نه دودوان. به لام نه مسال ههستی کرد که
 جوریکی ترن. نه زور ده فرین و نه زوریان ده خوارد. نیگایان یه کجار قورس
 بوو. زووتر له هیلانه که یاندا هه ل دهنیشن و درهنگتر وه دره ده کوتن. له کاتی

مۆسيقادا زياتر گەردىيان دەكىشا و لە كاتى ھەوالە ناخۆشەكاندا زياتر خۆيان گرمۆلە دەكرد، وەھا كە ئەم ئىتر نەيدەدیتن. ئىستا ئىتر زياتر گوێی لە دەنگى زەردەوالە لە ناو ژوورەكانیدا بوو. دەيزانى شتێك دەبى رووى دابى، بەلام نەيدەزانی چييه. سەرەتا نىگەرەن بوو. نەكا ئەم پەرسىلكانە ئەوانەى جارەن نەبن. بەلام نا خۆيان بوون، ئەم بە چاويان و بە شيوەى ھەلفرىنيان دەيناسينەو. دواتر خۆشحالى رووى تى كەرد. بىرى كەردو ھەگەر ئاوا نىگەرەن و دلەنگ بن، بىگومان رۆژىك دەكەونە قسەكەردن. ھەر لە خۆو دەكەونە قسەكەردن. رۆژىك لە رۆژان بى ئەو ھەى كەسىك مەجبوورىان بكا. وەك گوێىك چۆن لە بەھاردا بە ناچار دەبى بېشكوئى! كەواتە دەبا بەس چاوپروان بىت. ئەمسال، سالى دووانى پەرسىلكەيه.

ئىستا زياتر چاوى لىيانە. زياتر پارىزگاربيان لى دەكا. كە لە مالىو ھە نىن، دەچىتە سەر كورسىيەك و ھىلانەكەيان بۆ خاوين دەكاتەو و رىكوپىكى دەكا. ھەموو كاتيش جامۆلكەيەك ئا و لەسەر لىواری پەنجەرەكەيه. تا بۆى بگرى لە پىاسەى پشیلەكان لە ھەوشەكەى بەرگرى دەكا. كە شەو دادى، ھەموو گۆپەكان ھەلدەكا و تەنانت چەند ئاوينەيشى لە ھۆلەكەدا ھەلواسيو. ئاوينەكان، ھەم ژوورەكەيان روونتر كەردووەتەو و ھەم خۆشترىان كەردو. پەرسىلكەكان كە ھەلدەفرن، بە بينىنى خۆيان ھەست بە تەنيايى ناكەن. ھەول دەدا زياتر مۆسيقا سەر بخا و كەمتر گوێ لە ھەوالەكان بگرى. ئاگای لىيە زو و دەردەكەون و زووترىش دىنەو. ھەموو كاتيش بە جووت دەروڤن و بە جووتيش دىنەو.

ئەم دەيزانى كە كەى كاتى جووچكە ھەلەينانىان دىت. وەك سالان خۆى بۆ ئامادە دەكرد. تەنانت پىتى وابوو كە ئەمسال زووتر بەچكە دەكەن. مانگ ھات و روشت، بەلام ھىچ خەبەرێك نەبوو. پىتى سەير بوو. رەنگە ئەم خراپ حسیبى كەردبىت. بەلام نا. ھەفتەيەكى تریش راووستا. ديسان ھىچ خەبەرێك نەبوو. لە بىرى دى كە بەچكەكان ھەموو سالىك دواى ئەو ھەى گەورە دەبوون و فیرە فرین دەبوون، ھىلانەيان بۆ ھەمیشە جى دەھىشت و لە شوینىكى ترى ئەم جیھانە پان و بەرىنەدا ھىلانەيان بۆ خۆيان چى دەكرد. كە بەچكەكان دەروشتن، بۆ ماوہیەك مالىكە جۆرىكى تر بوو. ھەم ئەم بى تاقەتى دەكرد و ھەم پەرسىلكەكان. ئەم كاتانە ناو ژوورەكان بۆنى غوربەتيان دەدا. تامىك وەك تالى، كاتىك سىوێك دەترشى.

سەرئەنجام ئەو رۆژە ھات. ئەو رۆژە لە رۆژە سەرەتاكانى وەرزى پايزى دەكرد. يەكەم

گه لاکانی هه لورین، خوځیان به ژووریدا کرد. دواى ئه وهى ناننى خوارد و جامو لکه ئاوه کهى نوئ کرده وه، دوو سه رینی دانا و پالى پيوه دان و رادیو کهى هه لکرد. هه وال ته و او بوو. پاشان راپورتیک له سه ر ژيانى خه لک دواى رابواردنى نو مانگ له بوومه له رزه يک له يه کيک له ناوچه کانی باشوور. شاریک به حه شيمه تيکى يه کجار زوره وه. ئه م جوان هه وال کهى له بير ديت. کاره ساتيکى سه ير. جه هه نه ميک له سه ر زهوى و له کاتيکدا خه لک بيريان له هه موو شتيک ده کرده وه جگه له جه هه نه م. هه ستي کرد هيلانه که جموجو لي تى که وت. سه رى هه لپرى. و ابوو. په ر ه سيلکه کان هه ردو وکيان ته و او سه ر و گه ردنيان کيشابوو. زيت زيت له ميان ده روانى. ئه وسا هه ستان. يه کيان هاته سه ر قه راغى هيلانه که. ئه وى تريان هه روه ها. که فرين، هه ردو وکيان پيکه وه فرين. سوورپيکى ناو ژوور هه کيان دا و نه رم له به رده مى ئه مدا هه لنيشتن. قه ت ئاوا له نزیکه وه نه يديت بوون. ژير گه ردنى زهرد و سينگى سپى و بال و پشتى ره شيان چهنه جوان بوون. زهرد و سپى و رهش، به لام له جوړيکى تر.

ئهم سه يريک ردن. په ر ه سيلکه کان که ميک له ملا و لای خوځيان رامن. سه يري ئه ميان کرد. له خوځيان روانى، له زهوى و ئه وسا يه کيان که ميک شانى به رز کرده وه، وه ها که بالى له بنه وه که ميک کرايه وه. سه رى به رز کرده وه و هاته گو:

- پار له خووه هيچ کاممان هه زمان به روښتن و سه فەر نه بوو. نازانين هوکاره کهى چ بوو. رهنکه ئه وهى که ئه و ساله زياتر له هه ر ساليکى تر خانووه کهى تو پرى گه لای پايزى بوو، يان رهنکه ئه وهى که يه کيک له به چکه کانمان به يانيه ک روښتوو و ئيواره نه هاته وه، قه ت نه هاته وه. يان رهنکه ئه وهى که هه ستي پيرى و هه زى مانه وه له جيگه يه ک بو هه ميشه ئيتر دای گرتبووين. به لام وهک ده زانى ئيمه په ر ه سيلکه ين. سه ره راى هه ر رووداو و هه ز و مه يليک ده بى کوچ بکه ين. سه فەر چاره نووسى ئيمه يه. به يانيه ک زوو بوو که وه ده رکه وتين. تو خه وتبووى. رادیو که ت بیده نگ بوو. ده رده وه هه و ساف و دلر فین بوو. که دوا سوړمان دا، له گه ل باى بالمان چهنه گه لايه کى ناو ژوور هه کمان راپيچى ده رده وه کرد. له حه وشى، پشيله که

له وژدی بالمان ترسا و خوی کۆ کردهوه. ئهوسا بۆ دوا جار سوپیکي ئاسمانی مالهکهمان دا و بهرهو باشوور کهوتینه ری. به پیچهوانه‌ی سالانی تر که دهستمان دهکرد به قسه‌کردن، ئه‌وجاره قسه‌مان نه‌کرد. هه‌ردوو کمان بیده‌نگ ته‌نیا بالمان لی ددها. ئاسمان و ریگه، پان و به‌رین و دنه‌در، بانگیان لی ده‌کردین. دوو شه‌و له‌سه‌ر یه‌ک، له‌ که‌لاوه‌یه‌ک و کۆخیکي مه‌زرایه‌کی سه‌ر ریگه بۆ حه‌سانه‌وه لامان دا. سه‌ری دووهم شه‌و، له‌ نیوه‌شه‌و لای دابوو، که شتی‌ک به‌ خه‌به‌ری هیناین. یان ره‌نگه ده‌مه‌و به‌یان بوو. جوان نه‌مانده‌زانی. ده‌نگیکي کپی ترسناکی دوور دنیای ته‌نی. ده‌نگیک وه‌ک ئه‌وه‌ی دنیا هاتووته زمان و ده‌یه‌وی قسان بکا. سییه‌م رۆژ، ئاسمان هه‌ور و هه‌وا بۆنی بارانی ددها. هه‌ستمان کرد که ئه‌وسا یه‌کجار دره‌نگ وه‌ری که‌وتووین، به‌لام گرینگ نه‌بوو، بۆنی باشوورمان هه‌ست پی ده‌کرد. گه‌رما بانگی لی ده‌کردین! له‌به‌ر هه‌ور، که‌می‌ک نزم ده‌فرین. فرین و فرین. ئه‌وسا بینیمان که له‌و دووره‌ده‌ستانه هه‌وا لی‌ل و تاریکه. وه‌ک بلی‌ی توژیکی خه‌ست دنیای داپۆشیبوو. ویستمان ریگه بگۆرین، به‌لام نه‌ده‌کرا، ریگه‌ی باشوور ری‌ک له‌وتیه‌ گوزهری ده‌کرد. بریارمان دا ئه‌مجار ئارام و له‌سه‌ره‌خۆ، به‌ بی‌ په‌له‌ په‌لکردن ریگه ببیرین. نزیکتر، پال به‌ پالی یه‌کتره‌وه. تا نزیکتر ده‌که‌وتینه‌وه، دنیا لی‌لتر ده‌بوو. ئه‌وسا به‌ سه‌ر شاریکدا که‌وتین که ساله‌های سال بوو به‌ سه‌ریدا تی ده‌په‌رین. شاریک له‌ گل، شاریک له‌ خانووه خاکیه‌کانی سه‌رده‌مانی زوو. ئه‌وسا دیتمان شار تیک ته‌پیوه. نه‌ مرۆقه‌کان دیار بوون و نه‌ ماشین و سه‌یاره‌کان. ته‌نیا بیده‌نگی. ترسیکی سه‌یر دایگرتین. سه‌ره‌تا ویستمان تیپه‌رین و ئاو نه‌ده‌ینه‌وه. به‌لام شتی‌ک رای وه‌ستانین.

لی‌رده‌ا په‌ره‌سی‌لکه‌که‌ راوه‌ستا. چهند جاریک ده‌ندووی که به‌ زه‌ویدا خشانده. وه‌ک بلی‌ی وشه‌یه‌کی گیر، ره‌ها ده‌کا:

- ده‌زانی! ئیمه ساله‌های ساله له‌گه‌ل مرۆف ده‌ژین. هه‌ریویه ئه‌وه‌نده ئاسان نییه که جی‌یان به‌ی‌لین. خانووه‌کان به‌ جوړیک خانووی ئیمه‌یشن. بۆیه بریارمان دا راوه‌ستین. راوه‌ستین و به‌ وردی سه‌رنج به‌دین که چی رووی داوه. له‌سه‌ر دیواریکی نیوه‌رووخاو هه‌ل‌نیش‌تین. ئیتر زانیمان که چی قه‌وماوه. هه‌موو خانوو و بیناکان رووخابوون. چ دیمه‌نیکي سامناک بوو. شار نه‌ماوو. ئه‌و شاره‌ی که سالان ده‌نگه‌ده‌نگ و قه‌ره‌بالغیه‌که‌ی هه‌راسانی ده‌کردین، ئیستا ون بوو. ته‌نیا بیده‌نگیه‌ک که له‌ ناو توژ و لی‌لیدا بزر ده‌بوو. له‌م دیوار بۆ ئه‌و دیوار ده‌ستمان کرد به‌ پشکنین و گه‌ران. ته‌نیا ئه‌و پشيله و سه‌گانه‌ی که له‌ ناو که‌لاوه‌کاندا ریگه‌یان ون ده‌کرد و به‌ وردی له‌ هه‌موو شتیکیان ده‌روانی،

دهبیران. ئه و پشيله و سه گانه ی که پیستیان تۆز بوو. له ناو ئه و
تۆزستانه دا هه و کتوپر له تاقهت به دهر گهرم هه لگه را. کتوپر دهنګیک
سه رنجی راکیشاین. گویمان باستر هه لخت. دهنګه که له ته نیشتی
چه پمانه وه، له خانوویه که وه دهات که هه وشه یه کی گهره ی هه بوو. بهر و
دهنګه که هه لفرین. له سهر که لاوه که هه لنیشتین.

لیږه دا په ره سیلکه نیرینه که له مپینه که نزیک که وته وه و بالی له بالی
خشان. مپینه که دیسان سهری داخست. دهن دووکی له زهویی بهر ده می
خشان:

- مندا لیک به گریان وه هاواری دایکی ده کرد: "دایه گیان ئیره زور تاریکه
ده ترسم. دایه گیان تینوومه،... دایه گیان له کوئی؟ دایه گیان ... "ئه وسا
دهنګی دایکیشی که ده بزریکاند و نه ده گه یشته مندا له که ی. هه لفرین و
له سهر ئه و جیگه یه ی نیشتی نه وه که دهنګه که ی لیوه دهات ئه و جا نیگای
دایکه که مان دیت که له و ژیره وه له قلشتیکه وه دیار بوو. دایکه ته پوتوزاوی و
داماوه که! چهند به پارانه وه وه سهری ده کردین.

په ره سیلکه که لیږه دا چووه سهر رانی و له وئ هه لنیشت. ئه م واق وړماو
ته نیا له په ره سیلکه کانی دهروانی. ئارام دهستی هه لبری و به دوو په نجه ی
دهستی به سهر په ره سیلکه که دا هیئا.

- مندا له که مان نه دوزیه وه، بیگومان له و ژیره وه ته نیا ئه و په ری دیواریکیان
له نیواندا بوو. ئیمه ئیتر رویشیتین. بهر و باشوور. بهر و شوینی
هه میسه یی. له ته وای ریگه دا بیرم له به چکه که ی خوم کرده وه که پار
هاوین لیږه، له روژیک له روژه کانی ژیاندا بزر بوو.

ئه م هه ستا. چو و ئاوی ناو جامو لکه که ی سهر په نجه ره که ی گوړی.
سهر یکی هیلان که ی کرد و دانیشته وه. له و ئیواره درهنگ وه خته دا ئه گهر
ریواریک له و ئیوه گوزهری کردبا، ده بیینی که مرو قیک له ناو گه لا
وه ریوه کانی سهر ته ی پایز دانیشته وه و، له گه ل دوو په ره سیلکه ی سهر
رانه کانی له ئیواره ی پایز دهروانن. به لام نه یده بیینی که دیمه نه که له چاوی
هه سیکیاندا له ناو فرمیسکه کاندا ده شکایه وه و ده بوو به دوو پایز، ... به
شهش پایز!